

گفت‌وگو با تهیه‌کننده مستند «سیره عملی امام روح‌ا...» و مروری بر دیگر آثاری که زندگی امام (ره) را روایت کردند

برای معرفی امام (ره) همکاری نمی‌کنند!

اینستاگرام علیه روابط عمومی رسانه ملی

شبکه اجتماعی اینستاگرام تاب‌نیاورد تا تعداد برنامه‌های زنده#۱۶۲ از عدد ۱۷ بالاتر برود و با ارسال پیامی، بدون ارائه دلیل و منطق روشن، امکان اجرای زنده را از#۱۶۲ گرفت. به گزارش روابط عمومی رسانه ملی، اینستاگرام در پیام خود اعلام کرده به دلیل مطالب ارسال‌شده روی حساب کاربری اینستاگرامی روابط عمومی رسانه ملی، امکان

بیشتر از ۳۰ سال از رحلت بنیانگذار انقلاب می‌گذرد و هر سال همزمان با سالروز ارتحال او برنامه‌ها و اتفاقات زیادی در فضاهای مختلف شکل می‌گیرد تا یادآور مسیر کسی باشند که چهل و چند سال است پایه‌های جمهوری اسلامی را بنا گذاشته است. تلویزیون هر سال ویژه برنامه‌هایی را برای این روز در نظر می‌گیرد البته در بین آنها همچنان گاهی جای خالی بعضی تولیدات مثل آثاری به سبک و سیاق مستند «سیره عملی امام روح‌ا...» حس می‌شود. آثری که سال ۸۷ روی آنتن رفت و توانست نگاه‌های زیادی را به خود جلب کند. مجموعه کامل و مستندی که ابعاد مختلف زندگی و روابط امام اعم از حکومتداری، سیاست، فرهنگ، خانواده و... را به تصویر کشیده و با پخش برخی سخنرانی‌های آرشیوی و کمتر پخش‌شده از امام راحل (ره) نوید دهنده روید کرد جدیدیما در آن مقطع بود. در ادامه ما هم سراغ سیدمهدی شریفی، تهیه‌کننده و گوینده این مستند- که توسط واحد مرکزی خبر شکل گرفته - رفتیم و او ناگفته‌های زیادی از کمبودهایی که در این فضا وجود دارد را در این گپ و گفت با ما در میان گذاشت، صحبت‌هایی که خواندن آن خالی از لطف نیست. همچنین در بخش دیگری از گزارش مرور کوتاهی داریم به بعضی از مستندهایی که قبل‌تر با محوریت امام روح‌ا... خمینی ساخته شده است.

۱۴ فروردین ۸۷ این پیشنهاد را دادم و ۱۶ فروردین اجازه شروع کار را به من دادند در ادامه قسمت اول آن ۲۸ اردیبهشت پخش شد. من به اندازه وسع و توانی که داشتم در حدود یک ماه داده‌ها را جمع‌آوری کردم. همه تصاویر این کار هم از آرشیو صدا و سیما برداشته شده است.

حس و حالتان را از زمانی که مشغول ساخت این مجموعه بودید یادتان هست؟

واقعیت این است در طول ساخت این کار هر چه به ۱۴ خرداد نزدیک‌تر می‌شدیم، دل آشوب‌تر می‌شدیم و دوست داشتیم به روز رحلت ایشان ترسیم و با حس غربتی که داشتم، مدام می‌گفتم‌ای وای به چه روزی نزدیک می‌شویم و امام دارد از دستان من رو، با همه اینها امیدوارم هم روح امام ما راضی باشد و هم توانسته باشیم با آن کار به سهم خودمان اثری که باید را برای تقویت نگرش‌ها و ارادت‌ها به ایشان داشته باشیم.

بعد از این مستند می‌شود گفت مدت‌هاست با اثر تحقیقی تاریخ ویژه‌ای برای این موضوع رو به رو نشدیدم، فکر می‌کنید چرا این اتفاق رخ داده؟

این دقیقا نکته‌ای است که باید به آن بپردازیم. شما نگاه کنید بعد از گذشت این سال‌ها چه کار اثر بخشی برای امام صورت گرفته؟ مثلا همین سال گذشته خبرگزاری جمهوری اسلامی برای ایشان چه کردند؟ می‌شود گفت فقط یک مستند آن هم برای یک بخش خبری ساخته و پخش شد. امروز اگر همان بجای‌ای که سال ۸۷ یک سالش بود بخواهد از امام چیزی ببیند، با کاری روبه‌رو نمی‌شود و این کم کاری با وجود این همه بخش خبری و برنامه‌هایی که روی آنتن می‌رود، جای بررسی ویژه دارد. البته در این بین بعضی مراکز هم با مستندسازان همکاری نمی‌کنند.

چه مرکزی؟ شما هم با این قضیه مواجه شدید؟

بله. گلابه دوم من از موسسه تنظیم نشر آثار امام است. من بنا به علاقه‌ای که داشتم به دنبال آن بودم که مستندی را درباره حضور امام در نوفل لوشاتو تهیه کنم. خودم در حال حاضر با همکاری یکی از موسسات فرهنگی کشور

چه شد که تصمیم به ساخت مستند برای پخش خبر گرفتید؟
واقعیت این است که یکی از رویکردهای من در کار خبر و رسانه، ژورنالیسم تحقیقی بود و معتقد بودم مستندهای تحقیقی به استحکام یک نظام سیاسی کمک می‌کند و می‌تواند مثل یک نورافکن فضا را برای جلوگیری از انحرافات روشن کند. بر این اساس وارد خبر تلویزیون شدم و این منطق را پی گرفتم. جریانی که به واسطه آن به دستاوردهای خوبی برای کشور هم رسیدم و نمونه‌های آن در خبر ۲/۳ پخش شد.

در مورد این مستند چطور؟ چون این کار بیشتر از تحقیقی در فضای تاریخی شکل گرفته است.

بنابر ذائقه سیاسی کشور در دوره رئیس جمهور قبلی فضا برای مستند تحقیقی فراهم نشد و اجازه ساخت آن را نمی‌دادند به همین دلیل من به مستندهای تاریخی پناه آوردم. فضایی که به مناسبت‌های مختلف در همین قالب ادامه داشت. تا این که شبکه المنار مستند روح‌ا... را تهیه کرد. کاری که جرقه‌ای شد و این سوال را ایجاد کرد که چرا ما در کشورمان چنین اثری را نسازیم. در ادامه آن مقطعی که من مشغول کار تاریخی بودم زمینه خوبی شد که تصاویر زیادی را از دوران حیات سیاسی و اجتماعی حضرت امام جمع‌آوری کنم. آن جرقه المنار و تصاویری که جمع کرده بودم یک طرف و روید کرد قابل تقدیر آقای ضرغامی برای شکستن قفل‌های آرشیو صدا و سیما هم یک سوی دیگر این فرصت طلایی بود.

تولید مستند سیره عملی امام روح‌ا... چقدر زمان برد و از چه منابعی برای آن استفاده کردید؟

شاید باورتان نشود اما من این مستند را در عرض یک ماه و نیم تهیه کردم و حتی خود آقای ضرغامی گمان می‌کرد که بیش از شش ماه تولید آن وقت گرفته است. برای این مجموعه، عمده زمانی که از من گرفته شد به تحقیق مکتوب برمی‌گشت و تصاویر آماده و جمع‌آوری شده بود. در این زمان هم با حمایت جدی رئیس واحد مرکزی خبر و تأیید او این مجموعه را روی آنتن بردیم.

اینستاگرام قائل نیست، از آنجا که پیش از این هم روابط عمومی رسانه ملی انتظار داشت صاحبان غول‌های رسانه‌ای نظام به اصطلاح لیبرال-دموکراسی آمریکا صدای هر مخالفی را در فضای مجازی خفه کنند، بسترهای دیگری از جمله پخش زنده روی سایت اداره کل روابط عمومی رسانه ملی مهیا شده است که رونمایی می‌شود.

خود شما چه شد که پا در این مسیر گذاشتید و تصمیم گرفتید چنین مستندهایی را تولید کنید؟

ارادت من به امام زمانی شروع شد که با دقت شروع به خواندن تاریخ پهلوی کردم. در این بین به ویژه خاطرات اسدا... علم هم تأثیر داشت. حسن خاطرات او این است که آنها را قبل از انقلاب نوشته و قبل از انقلاب هم فوت شده. در واقع همه چیز را آن طور که بود از رژیم پهلوی نوشته است. او در یکی از خاطراتش می‌گوید ریچارد هلمز، سفیر آمریکا در تهران گفت در حسینه ارشاد را ببندید. او قبل‌تر رئیس سازمان سیا بود. در حسینه آن موقع هم دکتر شریعتی را شهید مظهری مشغول سخنرانی بودند، علم می‌گوید من این را به اعلیحضرت گفتم و او گفت اینها پروو شده‌اند و باید در حسینه را ببندید و عملا با این اتفاق پدران ما از ادامه صحبت‌های این دو چهره محروم شدند. این جریان این سوال را ایجاد می‌کند که اصلا به آمریکا چه ارتباطی داشت که چنین تصمیمی را مطرح کند. در این بین حتی اگر محمدرضا پهلوی چنین اقدامی را می‌کرد، آن قدر ناراحت کننده نبود که آمریکا آن را عنوان کند. اینجا آیا عظمت انقلاب امام خمینی روشن نمی‌شود؟ جریانی که آمریکایی‌ها از مدت‌ها پیش نگران‌ش بودند...

فکری می‌کنید برای پر کردن این جای خالی و کمبودها چه باید کرد؟

من دوستان را استیضاح می‌کنم که چرا نمی‌گذارید این خورشید بدرخشد؟ امام خمینی (ره) یک حقیقت همیشه‌زنده است و این حقیقت از طریق تابلوی رسانه‌ای باید منعکس شود. بعد از گذشت حدود ۴۰ سال برای دفاع از ولایت و کار امام نیاز به مسیری داریم که منطق و استدلال انقلاب امام را روشن کنیم. همه اینها در حالی است که آرشیو تلویزیون گرانسنگ‌ترین مزیت رقابتی تلویزیون است که تصاویر پخش‌نشده بکری از امام در آن در حال خاک خوردن است و نسل جدید با آن آشنایی ندارند. واقعا این سرمایه را می‌خواهیم چه کنیم و به کجا ببریم؟ این را از زبان یک دلسوخته می‌گویم که برای قوت بخشیدن به انقلاب اسلامی همه سازمان‌های رسانه‌ای راه خدمت به انقلاب را باید در جهت پرهیز از محافظه‌کاری و بیان حق و عدل بدانند.

به اشتراک‌گذاری محتوای زنده را از این حساب کاربری سلب کرده است. روابط عمومی رسانه ملی با افتخار اعلام می‌کند هر محتوایی را که در هر بستری در فضای مجازی منتشر می‌کند برای پیشبرد اهداف سازمانی و مطابق قوانین نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران تولید می‌کند و مشروعه‌یتی برای قواعد تحمیلی پلنفرم‌های بی‌گانه همچون

در حال تهیه آن هستم و الان پنج ماه است که از موسسه تنظیم نشر درخواست کردم تا در زمینه ارائه منابع و تصاویر به ما کمک کنند. اما با وجود همه نامه نگاری‌ها هنوز هیچ اتفاقی نیفتاده است و حتی دریغ از پاسخ.

به نظر شما در این روزها چرا و چطور باید به امام راحل پرداخت؟

رهبری مکررا از امام خمینی به عنوان خورشید همیشه جاوید یاد کردند و این خورشید نیاز به بیان و نمایش دارد تا بگوییم او که بود. همه این حرف‌ها در شرایطی است که در سه سال اخیر ناچوانمر دانه‌ترین مستندها ضد امام از شبکه‌های ضد انقلاب پخش شده و نمونه بارز آن مستند نوفل لوشاتو که شبکه من و تو پخش کرده، است، اما دریغ از یک پاسخ به شبهه پراکنی‌هایی که ضد امام صورت گرفته، یعنی در سه چهار سال اخیر در کنار بزرگ‌ترین شبهه پراکنی‌ها ما با وجود همه شبکه‌ها و بخش‌های خبری فقط یک مستند تولیدی در شب رحلت امام داشتیم و این هم وضع مستندی است که به دنبال ساخت آن هستم. در این مستند حتی تصاویری از آرشیو تلویزیون فرانسه وجود دارد که با تحقیقات گسترده‌ای از انبوه کتب و خاطراتی که در این زمینه نوشته شده، همراه است.

سعید چاری هم کارگردان مجموعه‌ای با عنوان «سال‌های حادثه» است؛ سریالی در گروه کودک و نوجوان شبکه پنج سیما که در ده قسمت ۴۵ دقیقه‌ای و در سه فصل تولید شد. در فصل اول این مجموعه مخاطب شاهد حوادث مربوط به سال‌های ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۷ است.

فصل دوم به سال‌های ۵۷ تا ۶۸ اشاره دارد و فصل سوم نیز به سال ۹۱ و زمان حال می‌پردازد. نقطه اتصال این سه فصل هم شخصیتی به نام احمد علی است که در سال‌های انقلاب به دنیا می‌آید و در ۹ سالگی با ارسال نامه‌ای به امام، از علاقه قلبی خود برای دیدار ایشان می‌گوید. او به دعوت امام به تهران می‌آید اما به دلیل فوت ایشان، دیدار در جماران میسر نمی‌شود. احمد علی در فصل سوم سریال یک دانشمند هسته‌ای می‌شود و در جبهه مقابله با تحریم‌های غرب حضوری فعال دارد.

به گفته کارگردان این سریال، در این اثر بیشتر به مسائل عرفانی و رابطه امام خمینی (ره) با کودکان پرداخته شده است.

دستمایه تحقیقی و پژوهشی مجموعه هم کتابی است که تمام دستخط‌های امام خمینی (ره) زمانی که به نامه‌های کودکان و مردم جواب می‌دادند در آن موجود است. در واقع کهنسال

امام خمینی (ره) چهره‌ای است که در این سریال با آن روبه‌رو می‌شوید. این نقش ابتدا به ولی‌ا... مومنی، بازیگر نقش پدر امام

در سریال آفتاب و زمین پیشنهاد شد اما انتشار تصاویر تست

گرم، واکنش‌های منفی را پدید آورد و به همین دلیل بازیگری به

نام محمد آزادی جایگزین او شد.

شبکه یک سیما هم سال ۸۱ با مجموعه «صنوبر» به بخش‌هایی از زندگی امام (ره) پرداخت. مجتبی راعی، کارگردان این مجموعه است که در آن زمان سراغ ساخت اثری سینمایی، تلویزیونی درباره امام خمینی (ره) رفت. این مجموعه با نام صنوبر مقابل دوربین رفت و بعدها با نام «سال سخت در خمین» در جشنواره فیلم فجر سال ۸۱ نمایش داده و سپس با همین نام در قالب سریالی شش قسمتی از تلویزیون پخش شد. مهدی همایونفر، تهیه‌کنندگی این مجموعه را به عهده دارد، اثری که به مقطع نوجوانی امام خمینی (ره) و زندگی او در فاصله ۱۳ تا ۱۶ سالگی او می‌پردازد.

مقطعی که با آغاز جنگ جهانی اول در ایران همزمان است. اتفاق‌هایی که در این سریال روایت می‌شود، تأثیری جدی بر شکل‌گیری شخصیت روح‌ا... خمینی دارد. ساخت این سریال از سال ۸۰ آغاز شد و دست اندرکاران از ابتدا قصد داشتند در خمین، محل واقعی وقوع رویدادها، سریال را بسازند اما به دلیل تغییرات فراوان جغرافیایی، امکان فیلمبرداری در این محل وجود نداشت، به همین دلیل تمامی دکورهای سریال در منطقه کوهپایه در حوالی اصفهان ساخته شد و سریال در همین منطقه مقابل دوربین رفت. احمد بخشی زاده، جعفر دهقان، جهانگیر الماسی، حسین محبوب، مهوش صبرکن و محمود پاک نیت برخی از بازیگران آن هستند. محمود جعفری ا‌شهرعرمه (امام)، پریوش نظریه (عمه امام)، زهرا سعیدی (مادر امام) و علی یعقوب‌زاده (برادر امام) نیز از دیگر بازیگران این اثر هستند. همچنین ایفای نقش نوجوانی امام خمینی نیز به یک نوجوان ناب‌زنگر سپرده شد که پس از این فیلم در اثر نمایشی دیگری حاضر نشد.

مرور

روایتی از زندگی امام (ره)

سریال «آفتاب و زمین» مجموعه‌ای به کارگردانی جواد شمقدری است که اواخر دهه ۷۰ ساخته شد. این سریال بر اساس فیلمنامه‌ای از جلیل عرفان‌منش و به تهیه‌کنندگی علیرضا سجادیپور است. این سریال روایت زندگی امام خمینی (ره) را از دوران زندگی پدر بزرگوار امام آغاز می‌کند و با نمایش مبارزات پدر امام با خوانین منطقه، به مقطع تولد امام خمینی (ره) می‌رسد. در ساخت این سریال کتاب خاطرات مرحوم آیت‌ا... پسندیده به عنوان یکی از عمده‌ترین منابع تحقیقی مورد توجه قرار گرفت. نکته جالب توجه این است که مقطع مورد اشاره سریال، با دوران قاجاریه و حکومت ناصرالدین شاه همزمان است و به دلیل تسلط و سلطه خان‌ها بر مناطق مختلف ایران، برخورد‌های فرارانی میان آنها و مردم شکل می‌گیرد. در این سریال زنده با ولی‌ا... مومنی نقش پدر امام را ایفا کرد، مرحوم رضا سعیدی، بهمن دان، لعیا باستانی، ثریا سلطانی، ماشاء... شاهمهرادی‌زاده، برات‌ا... شیبانی، غلامرضا عارف نژاد، مرحوم فرهاد خانمحمدی، مجید عبدالعظیمی و... دیگر بازیگران این سریال بودند. شمقدری پیش از ساخت این سریال اثری مستند با عنوان «روایت انقلاب» را نیز با موضوع زندگی امام خمینی (ره) ساخته بود.

از همسایه‌داری تا مهربانی امام (ره) در «روح‌ا...»

«روح‌ا...» عنوان مجموعه‌ای است که راما قوبیل سال ۹۱ آن را ساخت. در این سریال به تهیه‌کنندگی محمدرضا شفیعی بازیگرانی چون انوشیروان ارجمند، افشین نخعی، حمیدرضا هدایتی، محمد کاسبی، محمد بزرگمهر و رحمان یاقربان حضور دارند.

مجموعه‌ای که شامل ۱۳ اپیزود انتخابی و اقتباسی بر اساس روابط امام خمینی (ره) با همسایگان و کسانی است که از اقصی نقاط ایران موفق به دیدار با او شده‌اند... نکته قابل توجه روح‌ا... هم این است که قصه‌های آن به شیوه‌ای نوشته شده که نیازی به حضور شخصیت امام (ره) در فیلمنامه نبود، همسایه‌داری، رعایت حق الناس، مهربانی، صرفه‌جویی، توجه به مطالعه و عدالت از ویژگی‌های اخلاقی امام خمینی (ره) است که در بازنمایی خاطره‌ای واقعی از افراد روایت می‌شود.

شده درباره امام خمینی (ره) است، هر سال بخش‌هایی از آن بارها روی آنتن شبکه‌های مختلف رفت. این مجموعه در ۴ قسمت به مقاطع مهم زندگی امام خمینی (ره) می‌پردازد و بر اساس مصاحبه‌هایی از شخصیت‌های بین‌المللی کشورهای ایران، عراق، ترکیه، سوریه، مصر، فلسطین، فرانسه و لبنان ساخته‌شده است. در ساخت این مستند بیش از ۱۰ هزار قطعه عکس و تصویر ناب تلویزیونی که بسیاری از آنها برای اولین مرتبه نمایش داده‌شده، به کار رفته است. همچنین نحوه پژوهش و ساختار این مستند باعث شده است مستند روح‌ا... به یک اثر با استانداردهای بین‌المللی تبدیل شده و نظر مخاطبانی از سراسر جهان را جلب کند. اگر بخواهیم جزئی‌تر بگوییم مبارزات خانوادگی امام خمینی (ره)، تربیت امام در کودکی، انقلاب مشروطه، روستای خمین در جنگ جهانی اول، ازدواج امام، ورود به عرصه سیاسی، دوران اول سلطنت محمدرضا پهلوی، رحلت آیت‌ا... عبدالکریم حائری، پیگیری هجرت آیت‌ا... بروجردی به قم، مقاومت امام در برابر رژیم، امام در ترکیه، خطبه نماز جمعه امام به زبان ترکی، هراس لائیک‌ها از نفوذ امام، انعقاد قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر، شهادت سید مصطفی خمینی، امام در نوفل لوشاتو، کشتار ۱۷ شهریور، تشکیل دولت موقت، فقط جمهوری اسلامی، انتخاب اولین رئیس جمهور، نخست وزیرری رجایی، عزل بنی صدر، سوءقصد به آیت‌ا... خا‌منه‌ای، فاجعه صبرا و شتیلا، پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از طرف امام (ره) و عملیات مرصاد برخی از مقاطعی است که این اثر به آن می‌پردازد و در پایان نیز با یک جمع‌بندی به زمان حال می‌رسد.